Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
t.a.v. ministers Adema en Van der Wal
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Wolvega, 20 februari 2024

Onderwerp: Zienswijze OWO-gemeenten ontwerp-NPLG

Hooggeachte ministers Adema en Van der Wal,

Met deze brief willen de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland (OWO-gemeenten) de zienswijze kenbaar maken op het ontwerp-Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Deze zienswijze is een aanvulling op de zienswijze van de gezamenlijke Friese gemeenten.

OWO-gemeenten
De OWO-gemeenten zijn drie plattelandsgemeenten van vergelijkbare omvang, gelegen in het zuidoosten van de provincie Fryslân. Deze drie gemeenten hebben daardoor vergelijkbare opgaven.. De drie gemeenten zijn gelegen op de uitlopers van het Drents Plateau, waar vanuit de beekdalen van het Koningsdiep, de Tjonger/Kuinder en de Linde stromen. In de gemeenten zijn de Natura 2000-gebeiden Van Oordt's Mersken, Bakkeveense Duinen, Wijnjeterper Schar, Fochteloërveen, Drents-Friese Wold en Rottige Meenthe en Brandemeer gelegen. Landschapsstructuren en watersystemen in de ene gemeente, lopen door in de andere gemeenten en provincies. Kenmerkend is ook het grote landbouwareaal, waar veelal veehouderijen hun economische waarde hebben. Vanuit verschillende wetgeving en doelstellingen zijn er gebiedsprocessen gestart in de OWO-gemeenten. Deze zullen een plek moeten krijgen in het Frysk Programma Landelijk Gebied (FPLG).

Omvang opgaven
De afgelopen jaren is steeds duidelijker geworden wat de omvang is van de opgaven in het landelijk gebied van de OWO-gemeenten. De provincie Fryslân heeft in deze periode bijvoorbeeld het Veenweideprogramma 2021-2030, het Uitvoeringsprogramma Stikstof Fryslân (UPS), de Friese bomen en bossenstrategie en het ontwerp-FPLG vastgesteld. Ook heeft het Wetterskip Fryslân een Blauwe Omgevingsvisie (BOVI) opgesteld: Fryslân Klimaatbestendig 2050+. Hieruit blijkt dat de opgaven voor de OWO-gemeenten groot zijn.

Generieke maatregelen
Binnen de verschillende programma's en strategieën wordt gepoogd integraliteit aan te brengen tussen de verschillende opgaven. Toch blijft het een opeenstapeling van doelstellingen, die voor een groot deel landen in gemeenten met veenweide, beekdalen en zandgronden.
Doelen voor broeikasgassen moeten echter grotendeels behaald worden door generieke maatregelen. Wat ons betreft moeten deze in heel Nederland hetzelfde zijn. Met generieke maatregelen voor broeikasgassen en stikstof kunnen de opgaven regionaal verminderd worden.

Wij zijn van mening dat alleen wat niet generiek opgelost kan worden, lokaal opgelost moet worden. Dit is een tegenovergestelde benadering dan voorgesteld wordt in het ontwerp-NPLG. Daarin staat dat in een Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) moet worden bewezen waarom generieke maatregelen volstaan, wanneer bufferzones niet mogelijk zijn.

Gebiedsprocessen
De restopgave zal niet per provincie evenredig verdeeld worden. Op provinciaal niveau moet een doorvertaling gemaakt worden van de opgaven per gebied. Provincies en waterschappen zijn hiervoor gebaat bij concrete opgaven, zodat de discussies in de gebiedsprocessen niet meer hoeft te gaan over ‘wat’ we met elkaar moeten realiseren, maar vooral ‘hoe’ we dat met elkaar vorm gaan geven.

Concretiseren
De volgende stap is het concretiseren van deze keuzes. Dit vraagt in onze optiek een concretere en meer specifieke omschrijving van de begrippen en een kwantificering van de doelen per gebied. Bijvoorbeeld een meer specifieke definitie van begrippen als ‘beekdalen’, ‘hoge zandgronden’, ‘groenblauwe dooradering’ en ‘water bodem sturend’. Wij begrijpen de gevoeligheid van een visuele weerslag van de opgaven, maar denken dat het inzichtelijk maken van opgaven die vast liggen helpt bij het verwezenlijken van de opgaven in de gebieden.

Systemische benadering
Bij de concretisering is het ook van belang om te kijken naar het systeem. Beekdalen beginnen bijvoorbeeld in de hoger gelegen zandgronden en lopen door naar de veenweidegebieden. Het Friese veenweidegebied heeft vervolgens te maken met wegzijging naar de Flevopolders. Om tot oplossingen te komen voor de watersituatie in de beekdalen moet daarom gekeken worden naar het hele tracé van het Drents Plateau, het Friese Veenweidegebied tot en met de Flevopolders. Dit vraagt om een interprovinciale aanpak.

Instrumentarium
Bij een nadere uitwerking van de begrippen is ook nodig de structurerende keuzes op een goede manier door te laten klinken in de instrumenten, die wij als gemeente tot onze beschikking hebben in het kader van de Omgevingswet. Daarbij moeten gemeenten ook voldoende ruimte hebben om maatwerk te kunnen leveren bij stoppende of transformerende agrarische bedrijven op het gebied van wonen, leefbaarheid en recreatie. Bij scherpe reductieopgaven in een gebied, moeten de mogelijkheden vergroot of versoepeld kunnen worden. Een landelijke of regionale grondbank is hierbij absoluut noodzakelijk.

Ontbreken van perspectief
Wij hebben grote zorgen over het ontbreken van perspectief voor de agrarische ondernemers in onze gemeenten. Dit perspectief is nodig om verder invulling te geven aan de leefbaarheid in het landelijk gebied, de woningbouwopgave, de economische ontwikkeling en bijvoorbeeld op kansen die de komst van de Lelylijn biedt. Naast het aanpakken van de opgaven in het NPLG vragen wij u dan ook om zo snel mogelijk opnieuw met de betrokken organisaties om tafel te gaan om te komen tot een landbouwakkoord waarin perspectief wordt geboden. Er moet daarbij voldoende realisme zitten in perspectieven voor de sectoren die mee moeten in de transitie.
De transitie van het landelijk gebied heeft tevens een groot effect op de gemeenschappen in onze dorpen. Er is een grote sociale en economische verbondenheid van de samenleving met de agrarische sector.

Tot slot
Als OWO-gemeenten zien we deze grote opgaven met rasse schreden op ons af komen. De besluitvorming en transitiemiddelen komen echter maar langzaam op gang. Om de energie in lopende gebiedsprocessen te behouden hopen wij op voortgang en spoedige duidelijkheid in dit dossier. Vooral voor de toekomst van onze ondernemers. Als overheid die het dichtste bij de inwoners staat, realiseren wij ons dat wij een cruciale functie hebben binnen deze gebiedsprocessen. Wij hebben daarbij de ambitie om als één overheid te werken. Om dat te kunnen doen is het nodig dat er

voldoende middelen zijn voor ministeries, provincies, waterschappen én gemeenten. Wanneer er onvoldoende middelen zijn, dan zal de inzet aangepast moeten worden of komen deze in het uiterste geval tot stilstand.

Deze brief zal worden verzonden, in afschrift aan de Gedeputeerde Staten van Fryslân en het dagelijks bestuur van het Wetterskip Fryslân.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,
de secretaris, de burgemeester,

Gemeentehuis
't Oost 11, Oosterwolde

Postadres
Postbus 38, 8430 AA Oosterwolde FR

Telefoon
140516

Fax
(0516) 566215

Internet
www.ooststellingwerf.nl

E-mail
gemeente@ooststellingwerf.nl

Burgemeester en wethouders van Weststellingwerf,
de secretaris, de burgemeester,

Gemeentehuis
Griffioenpark 1, Wolvega

Postadres
Postbus 60, 8470 AB Wolvega

Telefoon
140561

Fax
(0561) 61 36 06

Internet
www.weststellingwerf.nl

E-mail
info@weststellingwerf.nl

Burgemeester en wethouders van Opsterland,

de secretaris, de burgemeester,

Gemeentehuis
Hoofdstraat 82, Beetsterzwaag

Postadres
Postbus 11.000, 9244 ZP Beetsterzwaag

Telefoon
140512

Fax
(0512) 381875

Internet
www.opsterland.nl

E-mail
gemeente@opsterland.nl